

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

TRẦN THỊ HOÀI LINH

VẬN DỤNG MỘT SỐ KỸ THUẬT DẠY HỌC TÍCH CỰC
TRONG DẠY HỌC HÌNH HỌC
Ở TRƯỜNG TRUNG HỌC PHỔ THÔNG

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC GIÁO DỤC

THÁI NGUYÊN - 2018

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM**

TRẦN THỊ HOÀI LINH

**VẬN DỤNG MỘT SỐ KỸ THUẬT DẠY HỌC TÍCH CỰC
TRONG DẠY HỌC HÌNH HỌC
Ở TRƯỜNG TRUNG HỌC PHỔ THÔNG**

Ngành: LL&PPDH bộ môn Toán

Mã số: 8.14.01.11

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC GIÁO DỤC

Cán bộ hướng dẫn khoa học: PGS. TS. Cao Thị Hà

THÁI NGUYÊN - 2018

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu của riêng tôi, các kết quả nghiên cứu là trung thực và chưa được công bố trong bất kỳ công trình nào khác.

Thái Nguyên, tháng 4 năm 2018

Xác nhận của người hướng dẫn

Tác giả luận văn

PGS.TS Cao Thị Hà

Trần Thị Hoài Linh

Xác nhận của khoa chuyên môn

LỜI CẢM ƠN

Để hoàn thành bản luận văn thạc sỹ này, với tình cảm chân thành cho phép tôi được tỏ lòng cảm ơn sâu sắc đến:

- Ban giám hiệu nhà trường, Phòng Sau đại học, khoa Toán trường Đại học sư phạm Thái Nguyên đã tạo điều kiện thuận lợi cho tôi được học tập, nghiên cứu hoàn thành các chuyên đề của bậc đào tạo Sau đại học.

- Nhà giáo: PGS.TS Cao Thị Hà - Người hướng dẫn khoa học đã tận tình giúp đỡ, chỉ bảo tôi trong suốt quá trình học tập, nghiên cứu và hoàn thành luận văn.

- Các thầy giáo, cô giáo, các nhà khoa học đã giảng dạy và giúp đỡ tôi trong suốt quá trình học tập và nghiên cứu.

Có được thành quả này, tôi vô cùng biết ơn đến gia đình, bạn bè, người thân, đồng nghiệp đã giúp đỡ, động viên tôi trong suốt quá trình học tập và nghiên cứu.

Bản thân còn nhiều hạn chế, do vậy, luận văn không tránh khỏi những khiếm khuyết, tôi rất mong nhận được sự góp ý của các thầy giáo, cô giáo, các nhà khoa học, bạn bè và đồng nghiệp.

Thái Nguyên, tháng 4 năm 2018

Tác giả

Trần Thị Hoài Linh

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN.....	ii
MỤC LỤC	iii
DANH MỤC CÁC KÝ HIỆU, CÁC CHỮ VIẾT TẮT	iv
MỞ ĐẦU	1
1. Lý do chọn đề tài.....	1
2. Mục đích nghiên cứu.....	2
3. Nhiệm vụ nghiên cứu	2
4. Giả thuyết khoa học	2
5. Đối tượng nghiên cứu và khách thể nghiên cứu	2
6. Phạm vi nghiên cứu.....	2
7. Phương pháp nghiên cứu.....	3
8. Cấu trúc luận văn	3
Chương 1: CƠ SỞ LÝ LUẬN VÀ THỰC TIỄN	4
1.1. Một số phương pháp dạy học tích cực	4
1.1.1. Nhu cầu đổi mới phương pháp dạy và học theo hướng tích cực.....	4
1.1.2. Một số phương pháp dạy học tích cực	11
1.2. Một số kỹ thuật dạy học tích cực	16
1.2.1. Mô hình về mối quan hệ giữa quan điểm dạy học – phương pháp dạy học – kỹ thuật dạy học.....	16
1.2.2. Vai trò của kỹ thuật dạy học tích cực.....	19
1.2.3. Phân nhóm kỹ thuật dạy học	20
1.2.4. Một số kỹ thuật dạy học tích cực	21
1.3. Thực trạng vận dụng kỹ thuật dạy học tích cực trong dạy học Toán ở trường THPT 35	
1.3.1. Nhận thức của giáo viên về kỹ thuật dạy học tích cực.....	36
1.3.2. Thực trạng vận dụng kỹ thuật dạy học tích cực trong dạy học Hình học ở trường THPT hiện nay	38

1.3.3. Nhận xét chung.....	42
Kết luận chương 1	43
Chương 2: MỘT SỐ BIỆN PHÁP SỰ PHẠM HỖ TRỢ GIÁO VIÊN VẬN DỤNG CÁC KỸ THUẬT DẠY HỌC TÍCH CỰC TRONG DẠY HỌC HÌNH HỌC Ở TRƯỜNG THPT	44
2.1. Một số định hướng khi tổ chức vận dụng các kỹ thuật dạy học tích cực trong dạy học Hình học ở trường THPT	44
2.1.1. Bám sát mục tiêu dạy học và chuẩn kiến thức	44
2.1.2. Lựa chọn các kỹ thuật dạy phải học đảm bảo tính tiên tiến, phát huy được tính tích cực học tập của học sinh	44
2.1.3. Bảo đảm tính khả thi và hiệu quả của phương án đề xuất.....	44
2.2. Nguyên tắc vận dụng một số kỹ thuật dạy học tích cực trong dạy học Hình học ở trường THPT	44
2.2.1. Nguyên tắc đảm bảo mục tiêu bài học	44
2.2.2. Nguyên tắc đảm bảo tính vừa sức	45
2.2.3. Nguyên tắc đảm bảo sự thống nhất giữa vai trò tự giác, tích cực độc lập của học sinh và vai trò chủ đạo của giáo viên	45
2.3. Một số biện pháp sự phạm hỗ trợ giáo viên vận dụng các kỹ thuật dạy học tích cực trong dạy học Hình học ở trường THPT	45
2.3.1. Biện pháp 1: Cung cấp cho giáo viên quy trình thiết kế hoạt động dạy học vận dụng các kỹ thuật dạy học tích cực trong dạy học Hình học ở trường THPT	45
2.3.2. Biện pháp 2: Thực hiện thiết kế một số kịch bản dạy học vận dụng kĩ thuật dạy học tích cực trong dạy học Hình học ở trường THPT	48
2.3.3. Biện pháp 3: Dạy một số giờ học mẫu có vận dụng KTDH tích cực.....	67
2.3.4. Biện pháp 4: Thực hiện dạy học online các kịch bản dạy học vận dụng KTDH tích cực	67
Kết luận chương 2	67
Chương 3: THỰC NGHIỆM SỰ PHẠM	68
3.1. Mục đích thực nghiệm sự phạm.....	68
3.2. Phương pháp thực nghiệm sự phạm.....	68

3.3. Kế hoạch và nội dung thực nghiệm sư phạm.....	68
3.3.1. Kế hoạch và đối tượng thực nghiệm	68
3.3.2. Nội dung thực nghiệm.....	70
3.4. Tổ chức thực nghiệm sư phạm.....	71
3.5. Kết quả thực nghiệm sư phạm	71
3.5.1. Đánh giá định lượng.....	71
3.5.2. Đánh giá định tính	74
3.6. Những kết luận ban đầu rút ra từ kết quả thực nghiệm sư phạm.....	75
Kết luận chương 3	76
KẾT LUẬN VÀ KHUYẾN NGHỊ.....	77
TÀI LIỆU THAM KHẢO.....	80
PHỤ LỤC	

DANH MỤC CÁC KÝ HIỆU, CÁC CHỮ VIẾT TẮT

STT	Chữ viết tắt, ký hiệu	Ý nghĩa chữ viết tắt, ký hiệu
1	CNTT	Công nghệ thông tin
2	DH	Dạy học
3	ĐC	Đối chứng
4	GV	Giáo viên
5	GQVĐ	Giải quyết vấn đề
6	HD	Hoạt động
7	HS	Học sinh
8	HTTCDH	Hình thức tổ chức dạy học
9	KT	Kĩ thuật
10	KTDH	Kĩ thuật dạy học
11	Mp	Mặt phẳng
12	PP	Phương pháp
13	PPDH	Phương pháp dạy học
14	SGK	Sách giáo khoa
15	THPT	Trung học phổ thông
16	TN	Thực nghiệm
17	VTPT	Vecto pháp tuyến

MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

Trong đường lối xây dựng và phát triển đất nước, Đảng và nhà nước ta rất quan tâm đến sự nghiệp giáo dục, coi “Giáo dục - Đào tạo là quốc sách hàng đầu”. Trong đó con người luôn được coi là nhân tố quan trọng nhất “vừa là động lực, vừa là mục tiêu” cho sự phát triển bền vững của xã hội.

Công cuộc hiện đại hoá đất nước và hội nhập quốc tế đòi hỏi giáo dục cần đào tạo ra một đội ngũ có năng lực hành động, sáng tạo, tự lực, trách nhiệm trong công việc và năng lực giải quyết các vấn đề phức hợp. Đổi mới phương pháp dạy học là một nhiệm vụ quan trọng nhằm nâng cao chất lượng giáo dục và đào tạo ra những con người phát triển toàn diện đáp ứng nhu cầu phát triển kinh tế hiện nay.

Luật Giáo dục 2005, chương I, điều 24 có ghi: "Phương pháp giáo dục phổ thông phải phát huy tính tích cực, tự giác, chủ động, tư duy sáng tạo của học sinh; phù hợp với đặc điểm của từng lớp học, môn học; bồi dưỡng phương pháp tự học, rèn luyện kỹ năng vận dụng kiến thức vào thực tiễn; tác động đến tình cảm, đem lại niềm vui, hứng thú học tập của học sinh". [theo 15]

Quy định này đã trở thành định hướng cho việc đổi mới phương pháp dạy học ở nước ta hiện nay. Tinh thần cơ bản của định hướng này là: Phương pháp dạy học cần tạo cơ hội cho người học học tập trong hoạt động và bằng hoạt động tự giác, tích cực, chủ động và sáng tạo.

Việc vận dụng kỹ thuật dạy học tích cực trong dạy học đã được sử dụng từ rất sớm ở nhiều nước trên thế giới và mang lại hiệu quả rất cao. Ở Việt Nam, việc vận dụng kỹ thuật dạy học tích cực đã được vận dụng từ lâu nhưng vẫn chưa được sử dụng và vận dụng một cách linh hoạt, hợp lý; một bộ phận giáo viên vẫn chưa nhận thấy hết được vai trò của kỹ thuật dạy học tích cực trong hoạt động giảng dạy, những hiệu quả do kỹ thuật dạy học tích cực mang lại ... Vì thế mà chất lượng dạy học chưa được nâng cao. Do đó, một trong những vấn đề cấp thiết đặt ra là mỗi người giáo viên phải hiểu và biết vận dụng một cách linh hoạt, hợp lý các kỹ thuật dạy học tích cực vào trong từng bài học sao cho đem lại hiệu quả cao nhất cho từng bài học, cho học sinh .

Nội dung môn Toán THPT được xây dựng theo quan điểm hiện đại, thực tiễn và có nhiều nội dung có thể vận dụng các kỹ thuật dạy học tích cực vào việc dạy học.

Với những lý do trên, tôi chọn đề tài là: “Vận dụng một số kỹ thuật dạy học tích cực trong dạy học Hình học ở trường trung học phổ thông”.

2. Mục đích nghiên cứu

Trên cơ sở nghiên cứu lí luận và thực tiễn về vấn đề đổi mới phương pháp dạy học ở trường THPT và khả năng vận dụng các kỹ thuật dạy học tích cực trong dạy học, xây dựng các biện pháp vận dụng kỹ thuật dạy học tích cực vào dạy học Hình học THPT nhằm phát triển kỹ năng dạy học cho giáo viên và nâng cao chất lượng học tập của học sinh trong dạy học môn Toán ở THPT.

3. Nhiệm vụ nghiên cứu

- Tìm hiểu lý luận về Phương pháp dạy học tích cực và kỹ thuật dạy học tích cực trong dạy học Toán.
- Tìm hiểu thực trạng việc khai thác các kỹ thuật dạy học tích cực trong dạy học Toán ở trường THPT.
- Đề xuất một số biện pháp sư phạm hỗ trợ giáo viên vận dụng các kỹ thuật dạy học tích cực trong dạy Hình học THPT nhằm nâng cao chất lượng dạy học.
- Tiến hành thực nghiệm sư phạm ở trường THPT.

4. Giả thuyết khoa học

Nếu biết khai thác và sử dụng tốt những kỹ thuật dạy học tích cực thì kỹ năng dạy học của giáo viên được nâng cao và tạo được hứng thú học tập cho học sinh, phát huy tính tích cực, sáng tạo và khả năng hợp tác cũng như tự nghiên cứu của học sinh, góp phần nâng cao chất lượng dạy học ở phổ thông.

5. Đối tượng nghiên cứu và khách thể nghiên cứu

- Khách thể nghiên cứu: Các phương pháp và kỹ thuật dạy học tích cực.
- Đối tượng nghiên cứu: Quá trình áp dụng kỹ thuật dạy học tích cực vào dạy học Hình học ở trường THPT.

6. Phạm vi nghiên cứu

Nghiên cứu việc áp dụng kỹ thuật dạy học tích cực trong dạy học Hình học theo chương trình và SGK dành cho ban cơ bản ở trường THPT.